

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהַר-בְּחֻקְתִּי

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:04

עֲרֻשׁ"ק כג' אייר תשע"ג (3.5.2013)

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל גַּל וְגַל שָׁבָא עָלַי, נִעְנַעְתִּי לוֹ רֵאשִׁי"

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (יְבָמוֹת סב'): "שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֶלְפֵי זִוְגִים (=עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלְפֵי) תִּלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא, מִגְּבַת עַד אֲנִטְיָפָרְס (שִׁמּוֹת שֶׁל מְקוֹמוֹת), וְכֻלָּן מֵתוּ בְּפֶרֶק אֶחָד (=בְּתַקּוּפָה אַחַת), מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה לְזֶה. וְהָיָה הָעוֹלָם שְׁמֵם".

וּמִצִּינוּ עַל זֶה מֵאָמֵר סְתוּם וְחֲתוּם בְּגִמְרָא (יְבָמוֹת קכ"א): "תְּנִיָּא, אָמַר רַבִּין גַּמְלִיאֵל: פְּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בְּסַפִּינָה, וְרֵאשִׁי סַפִּינָה אַחַת שְׁנִשְׁבְּרָה (בַּיָּם), וְהָיִיתִי מִצְטָעֵר עַל תִּלְמִיד חָכֵם שָׁבָה, וּמִנּוּ (=וּמִיָּהוּ)? רַבִּי עֲקִיבָא. וְכִשְׁעֵלִיתִי בְּיַבְשָׁה, בָּא (רַבִּי עֲקִיבָא) וַיֵּשֶׁב וַדָּן לְפָנַי בְּהִלְכָה. אָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, מִי הָעֵלְךָ? אָמַר לִי (רַבִּי עֲקִיבָא): דָּף (=קָרַשׁ) שֶׁל סַפִּינָה נִזְדַּמָּן לִי, וְכָל גַּל וְגַל שָׁבָא עָלַי, נִעְנַעְתִּי לוֹ רֵאשִׁי".

וְהִנֵּה, כָּל מִי שֶׁעִינּוּ בְּרֵאשׁוֹ יִשְׁכִּיל וַיְבִין שִׁישׁ בְּסִיפּוֹר זֶה כְּמָה וְכְמָה פְּלִיאוֹת וְתַמְיָהוֹת הַמְעוֹרְרוֹת מִחֲשָׁבָה, שְׁסִיפּוֹר זֶה אֵינוֹ פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ. שָׁכֵן, אֵיךְ נִזְדַּמָּן רַבִּין גַּמְלִיאֵל הַנְּשִׂיא לְנִסּוּעַ יַחַד עִם רַבִּי עֲקִיבָא בְּאוֹתוֹ הָיָם וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה? וְאֵיךְ גַּם נִזְדַּמָּן לוֹ לְרֵאוֹת מִסַּפִּינָתוֹ אֶת סַפִּינַת רַבִּי עֲקִיבָא נִשְׁבְּרָת בְּלֵב יָם? זֹאת וְעוֹד, מָה רָאָה רַבִּין גַּמְלִיאֵל הַנְּשִׂיא לְשֵׂאוֹל אֶת רַבִּי עֲקִיבָא "בְּנִי, מִי הָעֵלְךָ"? הֲלֹא בְּרוּר הוּא שֶׁהַקֵּב"ה הָעֵלְהוּ! וְהִרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לְהַקֵּב"ה לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מִמּוֹת לְחַיִּים.

נִרְאָה לִי לְבַאֵר אֶת דְּבָרֵי חֲכָמִים וְחִידוֹתֵם עַל-פִּי הַיְדוּעַ, שְׁמַנְהִיג הַדּוֹר הוּא "הַקְּבָרְנִיט שֶׁל הַסַּפִּינָה" אֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים בָּהּ, וְהוּא מְכוּן בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא אֶת "הַסַּפִּינָה" בְּדְרָכִים בְּטוֹחוֹת בְּלֵב "הַיָּם הַזּוֹדוֹנִים" שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לְהַבִּיא אֶת נוֹסְעֵיהָ לְמָקוֹם מְבֻטָּחִים.

עֲנִין זֶה, שְׁמַנְהִיג הַדּוֹר נִקְרָא קְבָרְנִיט, מוּבָא בְּגִמְרָא, שְׁכַאֲשֶׁר נִפְטָר קְבָרְנִיט הַדּוֹר, אֲבָרְהֵם אֲבִינוּ, מִן הָעוֹלָם, רְעֵדָה וּפְחָד אַחְזוּ בְּכָל הָעוֹלָם, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (ב"ב צ"א): "אָמַר רַבִּי חֲנַן בֶּר רַבָּא, אָמַר רַב: אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּפְטָר אֲבָרְהֵם אֲבִינוּ מִן הָעוֹלָם, עָמְדוּ כָּל גְּדוּלֵי הַדּוֹר בְּשׁוֹרָה, וְאָמְרוּ: 'אוֹי לוֹ לְעוֹלָם שְׂאֵבֵד מְנַהִיגוּ, וְאוֹי לָהּ לְסַפִּינָה שְׂאֵבֵד קְבָרְנִיטָה'".

וְהִנֵּה, לְכָל מְנַהִיג/קְבָרְנִיט" שֶׁל הַדּוֹר יֵשׁ אֶת הַדְּרָךְ הַמְיֻחָדֵת שֶׁלוֹ בְּעִבּוֹדַת ה', אֵיךְ לְהַנְהִיג אֶת "הַסַּפִּינָה" בְּדְרָךְ הַבְּטוּחָה "בְּלֵב הָיָם הַסּוֹעֵר". עַל-כֵּן, כַּאֲשֶׁר נִתְבַּוְּנָה, נִרְאָה, שֶׁלְרַבִּין גַּמְלִיאֵל הַנְּשִׂיא וְלְרַבִּי עֲקִיבָא הִיָּתָה דְרָךְ שׁוֹנָה זֶה מִזֶּה בְּהַנְהִיגַת הַסַּפִּינָה".

הִנֵּה, עַל רַבִּין גַּמְלִיאֵל מִצִּינוּ בְּגִמְרָא: "שֶׁהָיָה רַבִּין גַּמְלִיאֵל מְכַרְיִז וְאוֹמֵר: כָּל תִּלְמִיד שְׂאִין תּוֹכּוּ כְּבוֹדוֹ (=פִּיו וְלְבוֹ שׁוֹיִם), לֹא יִכְנַס לְבֵית הַמְדַרְשׁ".

לְעוֹמֵת זֹאת, רַבִּי עֲקִיבָא דָּחָה שִׁטָּה זֹה, וְקִבֵּל כָּל תִּלְמִיד שֶׁרָצָה לְלַמּוֹד. שֶׁהָרִי חוֹ"ל מְסַפְּרִים לָנוּ שֶׁ"שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֶלְפֵי זִוְגִים (=עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלְפֵי) תִּלְמִידִים הָיוּ לוֹ, לְרַבִּי עֲקִיבָא... וְכֻלָּן מֵתוּ בְּפֶרֶק אֶחָד (=בְּתַקּוּפָה אַחַת), מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה לְזֶה...". וְאִם הָיָה תּוֹכֵם כְּבָרִם, בּוֹדָאֵי שֶׁלֹּא הָיוּ מְגִיעִים לְיַדֵּי כֶּף שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה לְזֶה.

עַל-פִּי הָאָמֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַמֵּאָמֵר הַסְּתוּם עַל טְבִיעֵת סַפִּינָתוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא. הִנֵּה, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבִּין גַּמְלִיאֵל "פְּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בְּסַפִּינָה", רְמַז לָנוּ שֶׁבְּהִיוֹתוֹ נִשְׂיָא הַדּוֹר, "קְבָרְנִיטָה שֶׁל הַסַּפִּינָה", הַמְמוּנָה עַל לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, הַנוֹסְעִים בְּלֵב יָם הַתּוֹרָה, הָיָה מְהַלֵּךְ "בְּסַפִּינָה" – לְהַכְנִיס לְבֵית הַמְדַרְשׁ רַק מִי שְׁתּוֹכּוּ כְּבוֹדוֹ.

וְהִנֵּה, מוּלוֹ נוֹסֵעַ רַבִּי עֲקִיבָא "בְּסַפִּינָה מְשֻׁלוֹ" (=בְּשִׁטָּתוֹ שֶׁלוֹ) לְהַכְנִיס "לְסַפִּינָה" לְבֵית הַמְדַרְשׁ כָּל מִי שֶׁרָצָה לְלַמּוֹד תּוֹרָה, וְאֵף מִי שְׂאִין תּוֹכּוּ כְּבוֹדוֹ. וּמִמְשִׁיךְ רַבִּין גַּמְלִיאֵל לְסַפֵּר "וְרֵאשִׁי סַפִּינָה אַחַת שְׁנִשְׁבְּרָה (בַּיָּם) – דְּהִינּוּ, שֶׁרָאָה אֵיךְ "סַפִּינָתוֹ" שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, וּבָהּ כַּד' אֶלְפֵי תִלְמִידֵי "נִשְׁבְּרָה", וּמֵתוּ כָּל תִּלְמִידֵיהָ בְּיַמֵּי הַסַּפִּינָה. וְהָיִיתִי מִצְטָעֵר עַל תִּלְמִיד חָכֵם שָׁבָה, וּמִנּוּ? רַבִּי עֲקִיבָא", וְהָיָה רַבִּין גַּמְלִיאֵל בְּצַעַר עַל רַבִּי עֲקִיבָא. שָׁכֵן, אֵיךְ

אפשר לא להצטער על "קברניט"/ראש הישיבה, שאבד את כל תלמידיו "במים הזדונים"?
אולם, ממשיך רבן גמליאל לספר לנו על גדולתו של רבי עקיבא, שלמרות זאת "לא טבע" בתהום היאוש גם
לאחר שאבד את כל תלמידיו. והראיה לכך היא, שהוא המשיך ללמד תורה לשאר תלמידיו.
וזהו שאמר רבן גמליאל: "וכשעליתי ביבשה, בא (רבי עקיבא) וישב ודן לפני בהלכה". דהיינו, שראה איך רבי
עקיבא ממשיך ללמד תורה וללמד הלכות לתלמידיו שנשארו, גם לאחר "שנשברה ספינתו", וטבעו כל נוסעיה.
והתפעל רבן גמליאל מזה, ושאל אותו: "בני, מי העלך?". פלומר, מי הוא זה שנתן לך את הכח לעלות מתהום
היאוש ולהמשיך בעבודת הקודש, וללמד תלמידים תורה. על-כך אמר לו רבי עקיבא: "דף(=קרש) של ספינה
נודמן לי". כאן רמז לו על תלמידו, התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי(=רשב"י), שנשאר לפליטה מכל
התלמידים, שהרי רשב"י היה אחד מאותם חמשת התלמידים שהסמיד בל"ג בעומר.

אולם, רבי עקיבא הדגיש לומר, כי הדבר המיוחד שהיה אצל רשב"י הוא שהיה בבחינת "דף(=קרש) של ספינה
נודמן לי" – שהמשיך תורתו גם בתורת הנסתר, שהיא הארה משער ה-ג' של התורה, כפי שרמז דוד המלך
בתהילים (קיש, יח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". "גל עיני" – ביום "גל" (=לג') בעומר, הנחיל רשב"י את
נפלאות(=ג) פלאות התורה לדורות עולם.

ולכן, יום זה(=לג' בעומר) הוא מסוגל ביותר שיגלה הקב"ה את עיני האדם לראות את נפלאות(=נסתרות) התורה
הקדושה, כמו שכתוב "גל עיני" – גל, מלשון תגלה, מפיון שיום זה מסוגל לגלות את נפלאות(=נסתרות)
התורה הקדושה.

וזהו "דף(=קרש) של ספינה נודמן לי" – הקב"ה הזמין לי "דף/קרש של ספינה" – קרש הצלה לכל בית ישראל
עד סוף כל הדורות, על-ידי שיתקשרו באור תורתו, תורת הזהר, וכך ינצלו "מטביעה" במים הזדונים של העולם
הזה בעקבתא דמשיחא. (כפי שרומז הכתוב (דברים ז, יב): "והיה עקב תשמעון". "והיה", לשון שמחה, שיהיה לכם
שמחה, "עקב" – אם בדור עקבתא דמשיחא, "תשמעון" – תלמדו את תורת שמעון בר יוחאי).

ומזה, אמר לו רבי עקיבא לרבן גמליאל, התחזקתי ולא טבעתי בים היאוש. והוסיף רבי עקיבא ואמר לרבן
גמליאל: "וכל גל וגל שבא עלי, נענעתי לו ראשי". פלומר, כל ג' וג' ל"ג ול"ג) – בכל שנה ביום ל"ג
בעומר, "נענעתי לו(=להקב"ה) ראשי" – נענעתי להקב"ה את ראשי בכריעת הראש, כדי להודות ולהלל לו
יתברך, שנתן לי תלמיד כרשב"י, שפרסם בעולם את תורת הנסתר, כדי להגן על ישראל בכל הדורות עד ביאת
גואל צדק, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

(ויש להוסיף, שאלהיו התשב"י/הנביא יבוא בזכות לימוד הזהר הקדוש. שכן, תשב"י ראשי תיבות תורת שמעון בן
יוחאי ר' יוסף סופר שליט"א) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ל"ג בעומר

הרה"ק בעל "עטרת ישועה" מדיז'יקוב זיע"א, מביא רמז נפלא מן התורה על המנהג לגלח את שערות הקטנים
בגיל שלש בציון(=בקר) רשב"י, ביום ההילולא ב-ל"ג בעומר. הנה, כתוב בספר "ויקרא" (יג), (בפרשת
תזריע), בפסוק ל"ג: "והתגלח ואת הנתק...". האות ג' בתיבה "והתגלח" היא גדולה יותר מכל האותיות,
לרמז שיש לגלח/לספר את הקטנים בשנת ה-גימל(=3). ועוד, תיבה זו, "והתגלח", מופיעה בפסוק ל"ג, לרמז
שמגלחין/מספרים את הקטן ביום ל"ג בעומר.

קללות או ברכות?

הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל בקר פעם, בשנות נעוריו, אצל הבעל שם טוב הקדוש (הבעש"ט), בשבת פרשת
"בחקתי". בתום תפילת שחרית נגש הבעל שם טוב לקרוא את הפרשה כדרך בקדש, וכשהגיע לפסוקי התוכחה
שבפרשה, הזמין את רבי נחום לעלות לתורה.

ברגע הראשון חלשה דעתו של רבי נחום, שדוקא אותו "כפדו" בעליה זו של פסוקי הקללה. אולם משהחל הבעל
שם טוב בקריאת הפסוקים, הרגיש רבי נחום - שסבל יסורים ממחוישי גוף שונים - שעם קריאת כל פסוק
מהתוכחה מסתלקים והולכים ממנו הפאבים והמחוישים הקשים אחד אחד. וכשסים הבעל שם טוב לקרוא את
פסוקי התוכחה, חש רבי נחום בגופו מידה רבה של חיות ורעננות, כאילו נברא מחדש. עד זקנה ושיבה היה מזכיר
רבי נחום מצ'רנוביל את טעמה המיוחד של אותה השבת, ששהה במחיצתו של רבי ישראל בעל שם טוב, ובזכותו
של צדיק הדור נהפכו לו כל הקללות שבפרשת "בחקתי", לברכות...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּהַר-בְּחֻקֵי

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:04

עֲרֻשׁ"ק כג' אייר תשע"ג (3.5.2013)

הַפְּטָרָה: "ה' עֲזֵנִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר"

עַל הַפְּתוּב (כו', מב'), "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב", מִפְּרֻשׁ רש"י, שְׂכָדֵי לְהַבְטִיחַ לְבָנָיו אֶת הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה, לְקַח יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אֶת הָאוֹת ו' מֵאַלְיָהּ הַנְּבִיא כְּעֶרְבוֹן, עַד שִׁיבְשֹׁר אֶת הַגְּאוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל. וּפְסִי דְבָרֵי רש"י (בְּתוֹסֶפֶת בִּיאור): בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלָא, עִם ו', וּבְחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת כְּתוּב אֲלֵיהּ חֶסֶר, בְּלִי ו' (=אֲלֵיהּ). וְזֹאת, כְּדִי לְרְמוֹז לָנוּ, שִׁיעֲקֹב אֲבִינוֹ לְקַח עֶרְבוֹן – אֶת הָאוֹת ו' מֵאַלְיָהּ – עַד שִׁיבְשֹׁר אֲלֵיהּ וּיְבַשֵּׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי רש"י הַקְּדוּשׁ, שִׁיעֲקֹב אֲבִינוֹ נִטַּל מִשְׁכוֹן/עֶרְבוֹן מֵאַלְיָהּ – אֶת הָאוֹת ו'. וְלָכֵן נִקְרָא אֲלֵיהּ בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֲלֵיהּ", וְאֵילוֹ יַעֲקֹב נִקְרָא בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כָּל זֹאת, כְּדִי לְהַבְטִיחַ שְׂאֲלֵיהּ הַנְּבִיא יְבוֹא וּיְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל, לְעֵתִיד לְבוֹא, עַל הַגְּאוּלָּה הָאַחֲרוֹנָה.

וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְעֵשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית לֵג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לִפְנֵי עַבְדּוֹ... עַד אֲשֶׁר אֲבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". הִנֵּה, "אֲבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה", סוֹפֵי תִיבוֹת אֲלֵיהּ, לְרְמוֹז עַל הַמִּשְׁכוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שֶׁנִּטַּל יַעֲקֹב מֵאַלְיָהּ, כְּדִי לְהַבְטִיחַ שְׂאֲלֵיהּ הַנְּבִיא יְבוֹא לְבַשֵּׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה, מְגֻלּוֹת אֲדוּם (=הוּא עֵשׂוֹ).

בְּסִפּוֹר "גּוֹר אֲרִיָּה" לְמַהֲרָא לְמִפְּרָאג, מְבוֹאֵר, שֶׁהַקְּב"ה לֹא בְּרָא אֶת אֲלֵיהּ הַנְּבִיא – אֲלֵא רַק כְּדִי שִׁיבִיא אֶת הַגְּאוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן, כָּל זְמַן שְׂאֲלֵיהּ אֵינוֹ גּוֹאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵין שְׂמוֹ מְלָא (= "אֲלֵיהּ"), אֲלֵא חֶסֶר (= "אֲלֵיהּ"). וּפְסִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים: "וְטַעַם הַמְּדַרְשׁ הַזֶּה, רְמִזוּ לָךְ כִּי אֵלֵיהּ לֹא נִבְרָא, (אֲלֵא) רַק (כְּדִי) שִׁיגְאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלְדַבֵּר זֶה עוֹמֵד (=מְחַכָּה). וּמִכִּיּוֹן שֶׁהוּא עוֹמֵד לָזֶה, וְלֹא הִיָּה זֶה עֲדִין, לְפִיכֵךְ נִטַּל אוֹת מְאוֹתִיוֹת שְׂמוֹ שֶׁל אֲלֵיהּ לְעֶרְבוֹן אֲצֵל יַעֲקֹב. כְּלוּמָר 'אֲלֵיהּ', (ש) אֵין שְׂמוֹ שְׁלָם, מִפְּנֵי שְׂכָל עֲצָמוֹ עוֹמֵד לְגְאוּלַּת אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי יַעֲקֹב. לָכֵן אוֹת מְשֻׁמוֹ נִמְצָא אֲצֵל יַעֲקֹב, לְפִי שֶׁהוּא מְשָׁלִים אֶת שֵׁם 'אֲלֵיהּ', כְּשִׁיגְאֵל אֶת בְּנָיו. וְ(אוּלָם) כָּל זְמַן שְׂזֵה (=הַגְּאוּלָּה) לֹא נַעֲשָׂה – שְׂמוֹ חֶסֶר... וְכִשְׁיֵהוּ (יִשְׂרָאֵל) נִגְאָלִים, אֲזִי יֵהָא שְׂמוֹ שֶׁל אֲלֵיהּ שְׁלָם, שְׂלֹא נִבְרָא 'אֲלֵיהּ', (אֲלֵא) רַק לְגְאוּלַּת אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב."

וְצָרִיךְ לְהַבִּין כָּל זֹאת. שְׂכֵן, לְמָה נִטַּל יַעֲקֹב דּוֹקָא אֶת הָאוֹת ו' מְשֻׁמוֹ שֶׁל אֲלֵיהּ הַנְּבִיא, וְלֹא אוֹת אַחֲרֵת? תַּחֲלִילָה נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שְׂכָתֵב רַבְּנוּ בַחֲיִי, עַל הַפְּסוּק "וְשִׁמְתִי פְּדַת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמִּי...": "וְתִמְצָא, (כִּי) מְלַת 'פְּדַת' חֶסֶר ו', מִפְּנֵי שְׂגְאוּלַת מְצָרִים (הִיא) גְּאוּלָּה, שְׂאֲחֲרִיָּה (יְהִיָּה) שְׂעִבּוֹד. אֲבָל, (ה) גְּאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה, אֵין שְׂעִבּוֹד אַחֲרֵיהּ, כִּי אִם תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. וְעַל-כֵּן תִּמְצָא בְּגְאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה פְּדוּת מְלָא ב-ו'. הוּא שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים קיא', ט): 'פְּדוּת שְׂלַח לְעַמּוֹ, צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ'."

מִבִּיאור דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ בַחֲיִי אֲנוֹ לְמַדִּים, שְׂכִיּוֹן שְׂגְאוּלַת מְצָרִים לֹא הִיָּתָה גְּאוּלַת עוֹלָמִים (שְׁהָרִי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, גְּלִינוֹ מְעַל אֲדַמְתָנוּ בְּחֶרֶפֶן בֵּית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי), עַל-כֵּן כְּתוּב "פְּדַת" בְּכַתִּיב חֶסֶר (=בְּלִי הָאוֹת ו') – לְרְמוֹז שֶׁהַגְּאוּלָּה אֵינָה בְּשִׁלְימוֹת. אוּלָם, עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה כְּתוּב "פְּדוּת" בְּכַתִּיב מְלָא (=עִם ו'). שְׂכֵן, תַּהֲיָה זֹאת גְּאוּלַת עוֹלָמִים, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב "פְּדוּת שְׂלַח לְעַמּוֹ צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ'."

בְּסִפּוֹר הַקְּדוּשׁ "אֲמַרִי יוֹסֵף" מוּבָא רְמִזוֹ עַל-כֵּךְ בְּשֵׁם הַרָה"ק רַבִּי אֲרִיָּה מְלָאנְצוּט, בְּעַל "חוֹמַת אֲרִיאֵל", וְאֵלוֹ דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים: "כְּתִיב 'פְּדַת' חֶסֶר ו', וְכַתְּבוּ הַמְּפָרְשִׁים: לְפִי שְׂלֹא הִיָּתָה גְּאוּלָּה שְׂלָמָה בְּמְצָרִים, לָכֵן 'פְּדַת' חֶסֶר ו'. וְשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם הַרְבֵּה הַקְּדוּשׁ הַאֲבֵד"ק לְאֲנַצוּט זִלְהָה"ה, דְּזֵהוּ כּוֹנֵן הַכְּתוּב: 'וְשִׁמְתִי פְּדַת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמִּי, לְמַחֵר יְהִיָּה הָאֵת הַזֶּה'... 'לְמַחֵר', וְיֵשׁ מַחֵר (שֶׁהוּא לְשׁוֹן עֵתִיד. כְּלוּמָר) לְאַחַר זְמַן. (יּוֹצֵא אֲפוּא), (ש) בְּזְמַן הַמְּשִׁיחַ 'הִיָּה הָאֵת הַזֶּה', שֶׁהוּא אוֹת ו' שֶׁל 'פְּדַת', וְיְהִיָּה 'פְּדוּת' מְלָא (עִם) ו'."

(כְּלוּמָר, הַכְּתוּב: "לְמַחֵר יְהִיָּה הָאֵת הַזֶּה" רְמִזוֹ עַל לְשׁוֹן הָעֵתִיד, שְׂכֵן 'לְמַחֵר' הוּא לְשׁוֹן עֵתִיד, וְעַל כֵּן בְּגְאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה, 'הִיָּה הָאֵת הַזֶּה' – הָאוֹת ו' הַחֶסֶרָה. שְׂכֵן כְּאֲמוֹר, תַּהֲיָה זֹאת גְּאוּלַת עוֹלָמִים).

הַשְּׁל"ה הַקְּדוּשׁ מוֹסִיף, שְׂמָה שְׂלַקַח יַעֲקֹב אֲבִינוֹ דּוֹקָא אֶת הָאוֹת ו' מְשֻׁמוֹ שֶׁל אֲלֵיהּ. הַכּוֹנֵן הִיא עַל הָאוֹת ו'

החסרה ממלת "פדת", שהיא תחזור למקומה בגאולה העתידה, בבחינת "למחר יהיה האת הזה".

אולם, עדין צריכים אנו להבין, מדוע לקח יעקב אבינו דוקא חמש פעמים את האות ו'?

כדי לישוב ענין זה, נקדים להביא מה שכתב רבי אליהו מזרחי, בפירושו על רש"י: "לא ידעתי טעם לחמשה מקומות, כי כבר היה מספיק זה במקום אחד. ושוא היה זה כאילו נשבע (יעקב) בחמשה חומשי תורה, כמו שנכתב (במדבר ח', יט) 'ישראל' חמש פעמים בפסוק אחד, כנגד חמשה חומשי תורה".

הנה, מבואר מדבריו, ש-ה'(=5) פעמים ו' שלקח יעקב אבינו מאליהו הם כנגד חמשה חומשי תורה, וכאילו נשבע יעקב אבינו בתורה כלה, כדי לחזק ענין זה, שיבוא אליהו ויגאל את בני ישראל בניו.

ועתה, בא וראה מה שמצינו עוד בדברי חז"ל, שהגאולה העתידה תלויה בזכות עסק התורה שבעל-פה, כמבואר במדרש (ויקרא רבה ז', ג): "אין כל הגלויות הללו מתכנסות, אלא בזכות משניות... (כפי שכתוב): 'כי יתנו בגוים עתה אקבצם'" (הושע ח', י). ופרש ה"מתנות כהונה", כי 'יתנו' הוא מלשון משנה (בארמית). ולכן "כי יתנו" – כאשר יתנו/יעסקו בתורה שבעל-פה, יתקיים "עתה אקבצם" – הקב"ה יקבץ את כל ישראל ויגאלם. הנה, מבואר מכאן, כי הגאולה העתידה תהיה בזכות לימוד התורה שבעל-פה.

ומה נפלא הרמז שאמר הגה"ק יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, על הפסוק (ישעיה א', כו), "ואשיבה שפטיך כבראשנה ויעציק כבתחלה... ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", ש"ציון במשפט תפדה" בגמטריה "תלמוד ירושלמי". ואילו "ושביה בצדקה" בגמטריה "תלמוד בבלי". כלומר, בזכות אלו תבוא הגאולה העתידה.

וזהו רמז הכתוב "ושמתי פדת", חסר ו'. שפן, אין הפדות שלמה, והסיבה לכך היא משום שחסרה האות ו' (=6), הרומזת לתורה שבעל-פה, הכלולה מששה סדרים, (זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות). שכן, רק בתורה שבעל-פה ניכר ההבדל "בין עמי ובין עמך", כמאמר רבי יוחנן "לא פרת הקב"ה ברית עם ישראל, אלא בשביל דברים שבעל-פה".

ועל-כך מסים הכתוב: "למחר יהיה האת הזה" – יש מחר לאחר זמן בגאולה העתידה, שאז נזכה לאות ו', על-ידי שנעסוק בתורה שבעל פה, שיש בה ו' (=6) סדרים.

בדרך זו יאיר לנו להבין מדוע לקח יעקב אבינו ה' פעמים את האות ו'. שכן, מצינו בפרשת "תרומה" כי רייעות העיזים שפסו את המשכן היו חמש מול שש, ככתוב (שם כו', ט): "ותברת את חמש היריעות לבד ואת שש היריעות לבד... ותברת את האהל והיה אחד".

ובאר השל"ה הקדוש ("תרומה", דרך חיים), שהיריעות שהיו חמש מול שש, היו כנגד חמשה חומשי תורה ופנגד ששה סדרים בתורה שבעל-פה. וכפי לשונו הקדושה של השל"ה: "...ה'(=5) מול ו' (=6) רומז לתורה שבכתב (חמשת חומשי התורה), ולתורה שבעל-פה ששה סדרים, והם מכוונים יחד זה מול זה" (וכן מפורש גם בתרגום יונתן, "תרומה").

וזהו הטעם לכך שהקב"ה צוה לחבר את חמש היריעות לבד מול שש היריעות לבד. שכן, ידוע ששלמות התורה היא כאשר התורה שבכתב משתלבת עם התורה שבעל-פה (שהרי אי אפשר לקיים שום מצוה בתורה שבכתב בשלימות בלי הפירוש שמגלים לנו חכמי התורה שבעל-פה).

ומעתה יאיר לנו להבין את הטעם שלקח יעקב אבינו, עמוד התורה, ערבון משמו של אליהו, ה' פעמים את האות ו'. שכן, רצה הוא להבטיח שאליהו הנביא יבוא ויבשר על הגאולה העתידה, בזכות השילוב של ה' חומשים שיש בתורה, עם ו' סדרים שיש בתורה שבעל-פה. שהרי, כל אחד מחמשה חומשי תורה שבכתב מתפרש על-ידי ששה סדרים שבתורה שבעל-פה. ובזכות זה יבוא אליהו הנביא בעצמו ללמוד ולפתור לנו את כל הספקות שבתורה שבכתב והתורה שבעל-פה, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויראת מאליהך כי אני ה' אלהיכם"

חסיד אחד נזדמן פעם אצל האדמו"ר הצדיק רבי אברהם יהושע השל מאפטא, בעל ה"אוהב ישראל". וכמנהג חסידים, נכנס סמוך לצאתו לקבל "שלום" ולהתברך מפי הצדיק. "האם יש לך בקשה מיוחדת?" - שאל הצדיק את האורח בשעת הפרידה. "אמנם כן" - השיב החסיד בשמחה - "שמעתי שרבו מעניק לאנשי שלומו סגולות מיוחדות, המעניקות יראת שמים. ועניק, אפוא, גם לי סגולה יעילה ליראת שמים". "אין לי סגולה ליראת שמים" - השיב האדמו"ר - "כי אם לאהבת שמים!" "אדרבא!" - קרא החסיד בעליצות - "אהבת שמים היא מדרגה גבוהה יותר מיראת שמים. ועניק לי רבנו סגולה בדוקה לאהבת שמים!" עצם הצדיק מאפטא את שתי עיניו, ואמר: "אהבת ישראל היא הסגולה לזכות על-ידה גם באהבת הבורא. שכן, מי שזוכה למידה מרובה של אהבת ישראל, בא בנקל(=בקלות) להישגים מרובים באהבת ה'..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!